

Heden is het een jaar geleden dat Japan zonder voorafgaande oorlogsverklaring de verraderlijke aanval op onze bondgenoten begon. Wij hebben toen geen ogenblik geaarzeld ons in de strijd te werpen, en de hulp aan onze bondgenoten, wier zaak de onze is, te bespoedigen.

Jarenlang had Japan voorbereidingen getroffen voor deze oorlog en voor de verovering van N.O.I., en trachtte aldus, door het eene land na het andere aan te vallen, het gedrag van zijn bondgenoten van de As na te volgen. Wij waren in staat dit plan te verijdelen, dank zij het feit, dat wij onmiddellijk de oorlog verklaarden.

Na een jaar oorlog zien wij dat het getij keert, en dat de aanval-ler, die zulke grote voordelen bezat, in de verdediging gedwongen wordt. Na zich zo heldhaftig te hebben verdedigd, is N.O.I., het is waar, voor het grootste gedeelte door de vijand bezet. Deze phase is evenwel slechts een voorspel. Japan komt steeds dichter bij de grens van zijn mogelijkheden, terwijl onze steeds toenemende macht van alle kanten in zijn richting oprukt. Japan was niet in staat de moed van China te breken, en nu moet het het afnemen van zijn krachten tegemoet zien in een oorlog die het uit eigen verkiezing begonnen is, en die met zijn volkomen ondergang zal eindigen.

Op dit ogenblik zijn mijn gedachten meer dan ooit bij mijn land en bij mijn landgenoten in N.O.I. Na een eeuwenoude historische aaneengeslotenheid, die lange tijd geleden het tijdperk van koloniale verhouding overschreden had, stonden wij aan de vooravond van een samenwerking op voet van gelijkheid, toen wij plotseling beide tegenover de tegenwoordige beproeving kwamen te staan.

De verraderlijke aanval op de Nederlanden in 1940 was de eerste onderbreking in een ontwikkelingsproces. De heldhaftige strijd van N.O.I., gevolgd door de bezetting van het grootste gedeelte van het gebied in 1942, was de tweede.

Toen Indië nog vrij was, en alleen Nederland zelf bezet was, werd de kracht van onze eenheid duidelijk, en aan beide zijden ontwikkelde zich een gevoel van nauwere verwantschap, sneller dan in vreedstijd het geval had kunnen zijn. Nu echter is dit wederzijdse begrip nog dieper geworden, omdat een en dezelfde worsteling in al haar smarten gedeeld is, dezelfde nood in al zijn bitterheid gezien is, zowel in de Nederlanden als in N.O.I.

De vijand liet met zijn propaganda voor de zogenaamde Nieuwe Orde niets onbeproefd om de geest van het volk te verlokken, en zijn tyrannie en onderdrukking te vermommen met leugens en beloften voor de toekomst. Deze leugens en dit bedrog hebben echter niet gebaat, daar bijna iedereen ze heeft doorzien, en heeft begrepen, dat onze vijanden slechts uitbuiting en slavernij tot doel hebben, en er, zolang zij niet uitgedreven en verslagen zijn, van vrijheid geen sprake kan zijn.

In voorgaande toespraken heb ik aangekondigd, dat het mijn bedoeling is, na de bevrijding de mogelijkheid te scheppen voor een gezamenlijke bespreking over de structuur van het Koninkrijk en zijn verschillende delen en ze aan de veranderde omstandigheden aan te passen.

Het idee van een conferentie van het gehele Koninkrijk, welke voor dit doel bijeengeroepen moet worden, wordt verder omschreven in de Regeringsverklaring van 27 Januari 1942. De voorbereiding van deze conferentie, waarin vooraanstaande afgevaardigden van de drie Overzeese Gebieden van het Koninkrijk met die van Nederland aan een ronde tafel zitting zullen hebben, was reeds begonnen in Oost-Indië, Suriname en Curacao, delen van het Koninkrijk die toen nog hun vrij-

heid genoten. In Oost-Indië was met dit oogmerk reeds gedetailleerd materiaal verzameld, hetgeen mij in December j.l. werd toegezonden.

De strijd in Oost-Indië onderbrak deze veelbelovende voorbereidingen, die wij slechts dan kunnen hervatten, wanneer iedereen in staat zal zijn vrijelijk zijn mening te uiten.

Het is boven elke twijfel verheven dat de politieke reconstructie van het Koninkrijk als geheel en van de Europese en overzeese gebieden als delen daarvan, een natuurlijke ontwikkelingsgang is.

Het zou onjuist en onmogelijk zijn, nauwkeurig de vorm, waarin deze wederopbouw zal plaats vinden te omschrijven. Ik ben mij er van bewust dat veel groots en goeds in Nederland groeit, ondanks de druk der bezetting. Ik weet dat hetzelfde geldt voor Oost-Indië, waar onze eenheid versterkt wordt door gemeenschappelijk lijden. De ontwikkeling van deze denkbeelden kan slechts haar uiterlijke vorm krijgen in de vrije discussie, waarin alle delen van het Koninkrijk kennis zullen willen nemen van elkanders meningen. Bovendien heeft de bevolking van Nederland en van Indië door haar lijden en verzet bewezen, dat zij het recht heeft deel te nemen aan de beslissingen betreffende de vorm van onze verantwoordelijkheid als natie tegenover de wereld, en van de verschillende bevolkingsgroepen individueel en wederzijds. Als wij nu begonnen over al deze zaken te beslissen zou dit recht veronachtzaamd worden, en zou het inzicht dat mijn volk door bittere ervaring verkregen heeft, genegeerd worden.

Ik ben overtuigd - en de geschiedenis, alsmede de berichten uit de bezette gebieden bewijzen dit - dat het na de oorlog mogelijk zal zijn het Koninkrijk op de hechte grondslag van volledige deelgenootschap weder op te bouwen, hetgeen de vervolmaking van alles wat zich in het verleden ontwikkelde, zal betekenen. Ik weet dat geen politieke eenheid of nationale band kan blijven bestaan, wanneer deze niet vrijwillig wordt aangenomen, en gesteund wordt door het vertrouwen van het overgrote deel der burgers, ik weet dat Nederland meer dan ooit de verantwoordelijkheid voelt voor een krachtige groei der overzeese gebieden, en dat de Indonesiërs in een steeds toenemende samenwerking de beste garantie zien voor het herstel van hun vrede en geluk. De oorlogsjaren hebben bewezen dat beide volkeren de wil en het vermogen hebben tot een eendrachtige en vrijwillige samenwerking.

Een politieke eenheid die steunt op deze grondslag benadert de verwezenlijking van het doel waarvoor de Verenigde Volkeren strijden, zoals dit bijvoorbeeld belichaamd wordt in het Atlantisch Handvest, waarmee wij terstond konden instemmen, daar het behelst onze eigen opvatting van vrijheid en rechtvaardigheid, waarvoor wij in de loop van onze geschiedenis bloed en bezittingen hebben geofferd.

Zonder vooruit te lopen op de adviezen van de toekomstige conferentie, stel ik mij voor dat deze in de richting zullen gaan van een gemenebest, waaraan Nederland, Indonesië, Suriname en Curacao deel zullen hebben, volkomen vertrouwend op zichzelf en met volkomen vrijheid van handelen voor elk deel, wat betreft zijn eigen binnenlandse aangelegenheden, terwijl zij volkomen bereid zijn elkander wederzijds de hulp te verlenen. Het is mijn mening dat een dergelijke combinatie de kracht kan schenken aan het Koninkrijk en zijn delen om hun verantwoordelijkheid te dragen, zowel naar binnen als naar buiten. Er zou geen plaats meer zijn voor enig onderscheid naar ras of nationaliteit. Slechts de bekwaamheid van de burgers afzonderlijk en de behoeften van de verschillende bevolkingsgroepen zullen de politiek van de Regering bepalen.

3

Zowel in Indië als In Nederland regeert nu een onderdrukker, die, terwijl hij de beginselen verwerpt, waarvan hij in het verleden zeide ze te erkennen, vreedzame burgers interneert, en vrouwen en kinderen ontnemt wat zij nodig hebben voor hun levensonderhoud. Hij heeft dat schone vredige land ontworteld en ontwricht. Zijn Nieuwe Orde brengt slechts ellende en gebrek. Niettemin kunnen wij verzekeren dat hij er niet in is geslaagd ons te onderwerpen, en terwijl de steeds toenemende macht van de Verenigde Volkeren uit alle richtingen op hem aanrukt, weten wij dat hij er nooit in zal slagen.

In de toekomst zullen Oost-Indië en Nederland met hun helden, vechtend te land, ter zee en in de lucht, met waakzame en moedige zeelieden, en met hun koppig nooit verzwakkend verzet, na de gemeenschappelijke overwinning, in zware strijd bevochten, hun offers en hun onversaagdheid bekroond zien met het herstel van vrede en geluk voor hun land en hun volk in een nieuwe wereld. Nadat zij hun vrijheid herwonnen hebben, zullen zij in staat zijn, een nieuwe en betere toekomst op te bouwen.

Rede van Z.E. Prof. Dr. J. H. A. Logemann, Minister van Overzeese Gebiedsdelen, op 17 Juli 1945, gehouden in het wereldprogramma van Herrijzend Nederland, heruitgezonden door Herrijzend Nederland-Londen over de golflengten van de B.B.C.

Luisteraars in alle Landen,

Sinds half Mei is Nederland bevrijd. De Duitse onderdrukker en plunderaar is dank zij de edelmoedige oorlogsinspanning der verbonden naties uitgedreven. Het Nederlandse volk, nog verdoofd onder de harde slagen van den vijand, richt zich weder op. Het richt zich weder op, verzwakt, ontkleed, en ontwapend, maar n i e t gebroken en n i e t ontmoedigd. Indien het wankelt, het is in de poging op eigen beenen te staan. Indien het hulp vraagt, het is slechts voor het onmisbare om zelf zijn eigen herstel te kunnen gaan bewerken. En daarnaast om onverwijld de historische taak te kunnen aanvaarden, die het in de wereld wacht.

Want voor Nederland, in tegenstelling tot zovele andere Europese naties, is de oorlog nog n i e t afgelopen. Het heeft nog een harde en toch met geestdrift aanvaarde plicht tegenover het bondgenootschap der vere nigde volken. Het heeft nog een roeping in de wereld, die het aan anderen niet mag en niet wil overlaten.

De plicht om zich in de weg te plaatsen van de Japanse vredesverstoorder heeft het in December 1941, na Pearl Harbour, zonder aarzelen aanvaard. Ongevraagd, zwak bewapend, maar moreel gereed. Tot die plicht rust het zich thans weer toe, nauwelijks herrezen, met een geestdrift, die ons Nederlanders zelf een openbaring is. Onze jonge mannen stromen naar de wervingsbureaux. Het is niet o n z e schuld na vijf jaren van overheersing en uitplundering met Duitse grondigheid, na onze marine grotendeels geofferd te hebben in de gemeenschappelijke strijd, dat wij onze soldaten niet uit eigen kracht kunnen kleden, bewapenen, oefenen, vervoeren. Daarvoor vragen wij met aandrang de voortdurende hulp onzer bondgenoten. Zonder schroom, want wij menen, door wat wij in de oorlog gaven van onze zwakheid, het recht te hebben verdiend, om onze plicht te doen.

In de strijd tegen Japan ging het Oosterse deel van het Koninkrijk der Nederlanden, ging Indonesië tijdelijk verloren. Wij willen vechten en wij gaan vechten voor de bevrijding daarvan. Daar ligt Nederlands roeping, waarover ik zoëven sprak. Het woord is niet te groot, het is geen holle phrase. Want het zijn feiten, uiterst belangrijke feiten, dat zowel onze vorstin, als onze regering, als ons volk alleen bereid zijn om Nederlands bloed te doen storten voor een zelfstandig Indonesië en niet tot herstel van een koloniale

overheersing. Wij hebben het woord van onze Koningin en het Nederlandse volk pleegt met het Koninklijk woord ernst te maken. Wij hebben het woord onzer regering en zij is bereid daarvoor te staan. Wij hebben de uitgesproken eis van ons democratische volk, dat het niet wil vechten voor kapitalistische en imperialistische doeleinden.

In de eeuw van stout avontuur en kloeke handelsgeest is Nederland koloniale mogendheid geworden, naar de morele maatstaven van dien tijd. Het is sedert met de algemene ontwikkeling der morele opvattingen steeds meegegaan. Het heeft op zijn tijd voldaan aan de liberale, de humanitaire, de ethische maatstaven. Het is ook nu bereid en in staat de geest des tijds te begrijpen en ernaar te handelen. Nederland gaat geen kolonie heroveren, het trekt uit ter bevrijding van het miljoenenvolk der Indonesiërs, dat het als deelgenoot in het Koninkrijk van Koningin Wilhelmina wil ontvangen.

Na de stalen oorlog wacht ons een geestelijke worsteling. De nieuwe verantwoordelijkheid, die wij op ons nemen voor de zelfstandigheid van Indonesië is niet vervuld met een formele handeling, zeggen we: met een democratische grondwet op geduldig papier. Immers Indonesië is niet minder, vooral niet minder maar meer, ontluisterd door Japan dan Nederland door Duitsland. Het gehele maatschappelijke apparaat, waarop zijn betrekkelijke welvaart berustte, de bestaansmogelijkheid van zijn intellectuele stand en zijn moderne administratie, ook zo goed als het gehele personeel van die leidende volkslagen is weggevaagd. Zijn onderwijs stond vele jaren of still of werd in geheel onvruchtbare richting gestuurd. Niet alleen het bloed en de tranen van de oorlog zullen nodig zijn om de zelfstandigheid van Indonesië te vestigen, maar daarna het zweet en de armoede van een ganse generatie van Indonesiërs en Nederlanders in gezamenlijke, zelfverloochenende, harde arbeid. De Nederlanders, die zich thans aanmelden voor de dienst in het Oosten, weten dat. De huidige regering verbergt dit niet, maar predikt het. Toch gaan zij, en het sobere, veel-eisende leven, dat zij willens en wetens tegemoet gaan, is het pand voor de heiligheid van hun ernst. De Indonesiërs kunnen daarop vertrouwen. Zij gaan niet vechten tot herstel van een overleefd verleden. Zij gaan weliswaar evenmin voor het najagen van een of andere aan de werkelijkheid vreemde ideologie. Zij gaan hun jeugd en kracht geven aan Indië in het vertrouwen hunnerzijds, dat zij met de Indonesiërs, waarmede zij schouder aan schouder zullen zwoegen, in nuchtere ernst de krachten zullen meten, waarover Indonesië zal blijken te beschikken en de vormen zullen vinden, waarin de nieuwe idealen de nieuwe staat zullen dragen. Een vrije Indonesische natie naast een vrije Nederlandse natie in goede trouw verenigd in het Koninkrijk van Koningin Wilhelmina.

Intussen wachten de geteisterde miljoenen, wachten tweemaal honderdduizend Nederlanders in Indië op hun bevrijding. Wij denken met angst aan de tallozen, prijsgegeven aan de concentratiekampen, overgeleverd aan slavenjacht en bloedige dwang, voor wie die gulden stonde nooit meer zal komen. De wereld wacht op de nederlaag van Japan, maar weet de wereld hoe nijpend de nood is in Indië en hoe nijpend de angst over onze Indonesische en Nederlandsche verwanten?

Het is geen oude koloniale begeerte, die ons met klem doet aandringen op hun tijdige redding. Het is geen eigenbaat als wij vragen helpt ons bewapenen en helpt ons snel - er is een volk in nood daar-ginds. Dat de wereld der vrijheid zich dat bewust moge maken.

Rijksgenoten in Suriname en Curacao. Gij wilt het wel vergemen, dat mijn eerste woord in de openbaarheid vrijwel uitsluitend het benarde Indonesië betreft. Ik ken immers Uw bereidheid om daar te helpen.

Ik ben U daar warm dankbaar voor. Aandacht voor Uw problemen en verlangens ontbreekt het bij deze regering niet en wij hopen met daden te kunnen waar maken, dat ook voor U het Koninkrijk der Nederlanden het gemenebest zijner volken zijn wil en kan.

De Commissie-Generaal en het vraagstuk Indonesië.

De positie der beide partijen.

a. De Nederlanders en de Nederlandse bevolking in Indonesië.
 De reactionair-koloniale macht en in Nederland en onder de Nederlandse bevolking van de grote steden in Indonesië is veel sterker dan de progressieve. Ofschoon enkele vertegenwoordigers van kapitaalbelangen de bekrompen koloniale politiek van de ondernemersgroep veroordelen en terecht grote en nieuwe mogelijkheden voor deze groep verwachten van een radicale wijziging in de status van Indonesië, heel enkelen van hen zich zelfs openlijk aan de progressieve kant scharen, is de overgrote meerderheid aan dit zakelijke inzicht nog niet toe. De monopolistische V.O.C. mentaliteit -waaraan zowel de V.O.C. in Oost-Indië als Nieuw Amsterdam te gronde zijn gegaan - de kruidesische bekrompenheid belet hen tot het inzicht te komen, dat de liquidatie van de koloniale status onder de gegeven omstandigheden ook voor Nederland nieuwe welvaart ten gevolge zal hebben als een redelijke oplossing van het politieke conflict kan worden gevonden, terwijl de strijd om het handhaven of herstellen van de koloniale status enkel maar leiden kan tot enorme verliezen en ten slotte tot vernietiging van alle Nederlandse belangen in Indonesië, mede door internationale invloeden. "Herovering van Indië", "niet onderhandelen maar handelen" en ten slotte "eerst herstel van orde en rust" zijn de strijd- en propagandaleuzen van fantasieloze, begriploze, niettemin machtige groepen, die daarmee hun eigen glazen ingooien en zich in toenemende mate in het buitenland belachelijk maken voor zover ze er geen ergernis wekken. Want het laatste woord in deze is niet aan hen, maar aan de wereld, die om praktisch-politieke, ideële of zakelijke redenen dit conflict zo snel mogelijk en langs redelijke weg tot geschiedenis wenst te zien worden. Reeds nu zitten de zakelijken o.a. in het Bataviase Hotel des Indes vol ongeduld te wachten op een snelle afloop, die hen in staat zal stellen in een vreedzaam land hun werkzaamheden te beginnen.

Intussen ontwikkelt deze reactionaire groep in beide landen een geweldige activiteit, openlijk -in de pers en door overal verkrijgbare goedkope publicaties- en minder openlijk door andere middelen.

Deze groep vindt steun in Nederland bij veel repatrianten en tracht steun te krijgen bij prominente figuren, bij wie zij hun streven als nationaal afficheren, in Indonesië bij een belangrijk deel van de militaire en ambtenaarswereld.

Daar tegenover staat het meer of minder vooruitstrevende groepje Europeanen, in Nederland en Indonesië, die officieel en onofficieel een politiek voordragen en bevorderen van progressief karakter, maar daarbij zeer zwaar gehandicapt zijn door de onophoudelijke tegenactie der reactionairen, door een matig vertrouwen in de eigen mogelijkheden en door hun europeaschap, dat hen als regel belet even vurig op te treden vóór een nieuwe verhouding als de reactionairen dat doen voor hún standpunt. De eenzijdigheid der reactionairen verleent hen een kracht, die de progressieven onthouden blijft door hun relativisme, hun tweezijdigheid: het behóren tot de ene kant ondanks alles en het begrip voor de andere kant.

Dit verklaart hun al te grote passiviteit, hun zwakke officiële voorlichting, hun aarzeling, hun houding van laissez faire, hun moedsloosheid, hun "fatsoen", waardoor zij vele door de anderen gebruikte middelen niet aanwenden.

Deze kleine groep slaat eigenlijk een nobele, maar povere figuur en zelfs de buitenstaander moet zien, dat zij het tegen de meerdere felheid van de reactie als tegen een stormloop zal moeten afleggen, tenzij het diepe besef van de noodzakelijkheid, twee landen, twee bevolkingen te redden van de ondergang naar tot krachtiger en principieler handelen brengt.

De Indo-europeanen kennen maar één doel: Indonesië onder alle omstandigheden voor zich en hun kinderen te behouden als woonplaats, als vaderland. De Hollanders in Indonesië, ook de progressieven, kunnen altijd op Nederland als hun eigenlijke vaderland terugvallen, de Indo-europeanen kunnen dat niet. Hun politieke organisatie, de Democratische Bond, bespreekt dan ook over meer dan één programma en wankelt met de kansen mee. Zij moeten wel meegaan met de partij, die Indonesië of Ned. Indië hen als woonplaats kan veilig stellen.

De macht en de kracht van de reactionaire groepen groeit naarmate het Nederlandse militaire apparaat steviger wordt. Het zonderlinge hierin is, dat dit militaire apparaat nominaal staat onder de Lt. Gouv. Generaal, die zelf een progressieve politiek verdedigt en met steeds geringer succes, omdat hij onder de gegeven omstandigheden neiging heeft zich te isoleren, althans zich geïsoleerd te voelen, zich te verwijderen van de vele hem omringende krachten en tegelijkertijd steeds minder in staat is, deze te overzien, te controleren en te leiden. Hoe meer de Lt. G.G. alleen komt te staan, des te geringer wordt zijn capaciteit, de totale situatie te beheersen. In die mate ook neemt het fictieve, irreële karakter toe van "onderhandelingen, die tot een vreedzame oplossing van het conflict moeten voeren, omdat een gewelddadige oplossing uitzichtsloos is".

In die mate ook neemt het vertrouwen in deze mogelijkheid aan Indonesische zijde af en daarmee, niet zozeer het vertrouwen in de regering, resp. de leider daarvan, maar wel in haar macht. Onze conclusie is, dat de stevig gevestigde, algemeen erkende Nederlandse, resp. Indische regering naar overvloedige rechts-extremisten nauwelijks in de hand heeft en telkens weer gesteld wordt tegenover acute voorvallen, waarvan de strekking niet verenigbaar is met het officiële regeringsbeleid.

De regering heeft zichzelf bovendien zeer verzwakt door de import in officieel Nicaverband van particuliere ondernemers, van als hoofdofficieren geklede directeuren van bedrijven, B.P.M. geëmployeerden, etc.

b. De Indonesiërs.

Hier tegenover komt ons de positie van de dubieus-erkende republikeinse regering heel wat sterker voor. In toenemende mate scharen zich onafhankelijk van deze regering gevormde, al of niet gewapende groepen en organisaties achter de figuur van Sjahrir. Er zijn terroristische bendes, b.v. in de Ommelanden van Batavia, door de jaren heen berucht om zijn rampokkers. Het optreden daarvan is gegeven de omstandigheden begrijpelijk, maar wordt, ook en juist van Indonesische zijde, hoogst verwerpelijk geacht. De republikeinse regering doet wat ze kan, om deze actie de kop in te drukken.

De vroeger vrij optredende pemoede-organisatie echter onderwerpen zich, ondanks het ongunstig verloop der onderhandelingen, steeds meer aan de discipline van Amir Sjarifoedd'in en Sjahrir. Het pemoedeprobleem, het vraagstuk van de ordelijke partijvorming en van de omvorming van het feodalisme hebben de voortdurende aandacht van de republikeinse regering. Het gevolg was tot dusver, dat het aantal politieke partijen sterk verminderde, het feodalisme in Midden-Java geknakt werd en de pemoeda's meer gedisciplineerd werden. De invloed van figuren als Tan Malakka werd gefnuikt, de algemene toestand wordt, ondanks moeilijke economische en politieke omstandigheden snel beter.

Een enorme moeilijkheid is de vrijwel volkomen scheiding tussen het binnenland en de grote kuststeden. De Europeanen in de kuststeden ontsnappen zelden aan het droombeeld, dat "de oude toestand in feite hersteld is", speciaal in Batavia, waar men gemakkelijk die indruk kan krijgen. De andere droomwereld is het geïsoleerde binnenland, waar sedert lang alle Europese invloed verdwenen is, waar men geen Europeanen meer ziet en alles niettemin zijn gang gaat. Daar is sinds bijna een jaar de vrije, onafhankelijke republiek Indonesia. Deze omstandigheid én het feit, dat de republiek de wind in de zeilen heeft gehad door het uitblijven van Engelse troepen na de Japanse capitulatie, de geringe Engelse macht daarna, de Nederlandse onmacht, de ietwat capricieuze erkenning van de republiek bij verschillende gelegenheden hebben geleid tot de 100 % merdeka gedachte. De republikeinse regering regeert, maakt wetten en doet ze uitvoeren. Het denkbeeld, dat men dit alles weer zou moeten loslaten, wekt generlei geestdrift.

Het vertrouwen in de republiek is binnenslands toegenomen, het vertrouwen in het verkrijgen van een redelijke verhouding tot Nederland, van een algehele liquidatie van de koloniale verhouding neemt door de gebeurtenissen steeds meer af.

Sjahrir c.s. staan tussen deze beide droomwerelden, kennen ze beide, wetende dat de republiek bestaan kan, maar niet zonder veel steun van buiten, kennen de internationale verhoudingen en zijn overtuigd, dat een samengaan in vrijheid met Nederland om vele redenen te verkiezen is boven een accoord met elk ander land ook. Allen hebben zij een sterke culturele en ook emotionele verbondenheid met Nederland. Zij haken naar een aannemelijke oplossing en naar een goede verhouding tot Nederland en ze weten, dat iedere dag uitstel schade betekent voor beide landen: economisch en cultureel. Geen van beide partijen kan een definitieve opbouwpolitiek ontwikkelen zolang de uitslag der besprekingen onzeker is.

Een uitermate moeilijke en ondankbare taak van Sjahrir is het, "het binnenland steeds weer te overtuigen, dat de onderhandelingen moeten worden voortgezet", het binnenland "uit den droom" te helpen, en anderzijds vast te houden aan gerechtvaardigde nationalistische eisen.

De bewijzen zijn er, dat het binnenland steeds meer begrip toont voor Sjahrirs realisme en gematigdheid. Men is overtuigd van zijn integriteit, is er zeker van, dat hij nooit het nationale ideaal zal verkopen, men is getroffen door zijn persoonlijke belangenloosheid, door eigenschappen, die de Indonesiërs ook in de Lt.-G.G. Van Mook prijzen -en Indonesiërs zijn hoogst gevoelig voor deze persoonlijke zijde-. Dit heeft Sjahrirs invloed doen toenemen.

Drie keren moest hij naar Soekarno en steeds met een zeer moeilijke boodschap. Telkens weer moest hij geallieerde maatregelen en Nederlandse proposities, die in nationalistische ogen te kort schoten, toelichten, moest hij een verontrust en teleurgesteld binnenland de toestand verklaren.

Drie keren waren zelfs zijn beste vrienden bang voor zijn politieke bestaan, soms zelfs voor zijn leven.

Maar steeds kwam hij sterker terug.

De conclusie moet zijn, dat Sjahrir meer kans heeft op volledige controle van zijn links-extremistische landgenoten op Java dan de Nederlandse autoriteiten t.a.v. hun rechts-extremisten.

En, dat hij, met inachtneming van gestelde grenzen, alles zal doen om tot een redelijke en vreedzame oplossing van het geschil te geraken.

Zijn strijd -en die van Soekarno- gaat tegen het Nederlandse koloniale imperialisme en niet tegen Nederland of Nederlanders. Vele malen is dit gezegd en van republikeinse zijde is getracht dit te bewijzen door Nederlanders, die men kende als anti-koloniaal om hulp te vragen in verantwoordelijke functie.

De mogelijkheid van een vreedzame, redelijke oplossing.
Nog is de mogelijkheid gegeven om tot den vreedzame, redelijke oplossing te komen ondanks het maandenlange traineren en de vele militaire incidenten. Deze mogelijkheid bestaat door de goodwill van Indonesische zijde, hun begrip voor de moeilijkheden, die de Nederlandse regering heeft m.b.t. de traditionele koloniale opvattingen in Nederland en de kuststeden van Indonesië.

Het Indonesische volk is in de grond, wat het was: vredelievend en geduldig, en uitermate ontvankelijk voor vriendelijkheid, goedheid me. elijkheid. "Wij zijn zo week voor goedheid", zei mij een Indonesiër en dat is treffend juist. Zij schenken graag vertrouwen, maar ontdekken zo vaak, dat het misplaatst was. De mogelijkheid van Nederlandse zijde schuilt hierin, dat de vooruitstrevende partijen daar meer dan ooit de regeringspolitiek - de politiek van de vreedzame oplossing en van begrip- kunnen steunen, dat meer dan ooit het Nederlandse volk gaat begrijpen, dat een gewelddadige oplossing inderdaad uitzichtloos is en in de hoogste mate onvoordelig. Dat ze bovendien niet aanvaard zou worden door het buitenland, dat bij een redelijke oplossing Nederland in Indonesië een kans krijgt, die ze bij elke andere zou verspelen.

Te Malino is niet de zekerheid gevestigd van de rijkseenheid, maar wel van innige samenwerking, en beide partijen waren over dit resultaat zeer tevreden.

Een dergelijk resultaat moet ook bereikbaar zijn t.a.v. Java en Sumatra, wanneer de juiste personen de vrijheid krijgen, er naar te streven.

Maar de tijd dringt. Men moet het Sjahrir niet al te moeilijk maken, de Engelsen willen weg en wensen geen koloniale oorlog, Amerikanen wachten ongeduldig en geërgerd in Hotel des Indes,

De Commissie-Generaal.

Een C.G. kan onder deze omstandigheden een definitieve wending brengen in de ontwikkeling. Ze kan ook alles definitief bederven. Veel, zo niet alles, hangt af van de personen en van hun vrijheid van handelen. Hun optreden moet sterk gemarkeerd worden als het begin van een nieuwe fase, een nieuwe belofte, die gehouden zal worden. Hun eerste taak zal moeten zijn: herstel van vertrouwen, want het toegenomen wantrouwen heeft de sfeer totaal vergiftigd. Dit vertrouwen kan hersteld worden, door publiciteit te geven aan een aantal maatregelen, die eer de nieuwe onderhandelingen beginnen- de sfeer moeten en zullen zuiveren:

het aanbieden, resp. aanvaarden van een volledige wapenstilstand

het verbieden van iedere perscampagne

het aanvaarden van alle door Indonesië aangewezen vertegenwoordigers met inbegrip van Soekarno.

Reeds deze taak van de C.G. is uitermate verzwaard door recente gebeurtenissen in Nederland.

1. het interview-Jonkman van 7 Aug. j.l.: niet op de basis van "herstel van orde en rust eerst" (op deze basis, die terugvoert naar Starckenborchs eisen zelfs doet denken aan de koloniale politiek van Trouw komt men zelfs aan onderhandelen niet toe) moet de C.G. ageren, maar op de basis van "herstel van vertrouwen". 2. de plotseling toegenomen militaire akkie. 3. de formulering van wetsontwerp en instructie voor de C.G., die de toon mist, waardoor het herstel van vertrouwen kan worden voorbereid. 4. de pogingen om de vrijheid van handelen van de C.G. van te voren uit te schakelen. Van dit alles zal de C.G. zich uitdrukkelijk moeten distancieren, mede door de bovengenoemde maatregelen te nemen. Nederland zal, zo handelend nu de Nederlandse positie in Indonesië belangrijk sterker is dan te voren aan prestige winnen. Vrees voor prestigeverlies door toegevendheid is volkomen misplaatst. Het spreekt vanzelf, dat ten slotte het herstel van vertrouwen bevestigd zal moeten worden door de concrete voorstellen, die de C.G. zal doen t.a.v. de verhouding Nederland-Indonesië. Dat men van republikeinse zijde geheel open staat voor het denkbeeld van "innige samenwerking" staat vast en er zijn veel zakelijke gronden aan te voeren om deze noodzakelijke en door beide partijen gewenste samenwerking te symboliseren in een concrete juridische vorm. Te bedeken is hierbij, dat de eis van 100 % merdeka voor veel Indonesiërs de enige mogelijkheid lijkt om tot gelijkwaardigheid te komen. Maar deze gelijkwaardigheid is doel, de 100 % merdeka is middel, een middel, dat door een ander, even zeker werkend zou vervangen kunnen worden.

"Jarenlang in Indon. met de Aziatische wereld.
Asiatie relaties organisatie maart '47. 1.000 mill. Aristen. 22 ar. landen 330 opp.
Japan. Chinese oorlog. 1894. 1895. overnamen in Indië. gelijkt. Japans
1900. eerste Chin. schoolvereniging op Java.
In het begin eerste en door Westers machtspel geheel Arie
in beweging.

Verkeersbetreffingen in marokko, Turkije, Palestina. 1920. 1930.
Annan, advies volkenbond. In 1947. West en Oost in beweging
verzet en oorlog. Indo China en Indonesië. Na de vrede spreken de
Japan en Arie. koloniale beschikking v.d. Sovjet.
Relaties van Indonesië met Arie...
Dont land, kolonie Djawa betrekkingen Jairo door Chinese Oosten
relaties met Indië en Philipp. verband met geheel Arie, om of
meer betrekking hi land. en vraagt. van geheel Arie.
Verloop van de strijd in N. Indië. Piluh. Gandhi. Nehru
In China de revolutie eerst tegen keizerlijke later tegen het westen.
Ganton. Communistisch tegen spiede misstanden.
1919 in 1935 twee plannen van zelfregering voor Noord Indië.
Indochine anti Frans nationalisme, Gaumont Chien nationalis
me anti Westers.
Verschillende onafhankelijkheids bewegingen in Indonesië: Gerdieny
gelijkt. Strijd tegen de traditie. I.P.S., Swadeshi, actie Salans -
Nationale Beweging Philippijnen, twee standpunten van Amerika

Conflicten inwendig in Philippijnen -
In het algemeen "het verzet tegen de Westers gepaard met inwendige
strijd raciaal en sociaal. Deolonisation" en sociale strijd -
Indië van de sending door verslechting tegenstellingen
Arie of nationalisme. Atrophiëring van de inheemse capaciteit
Herkenning dat ontwikkelde voor de accultuuratie. Sociale strijd tegen
prode heersers, partij. Landheers.
Nr. 15. omkering van nationalisme. leef van eigen kansen door hulpmiddelen
van het westen.
"Intellekt" schikte niet met in wilken opvoeding werkende met inbelden
Apparaat -
het koloniale vraagstuk is een verdrinkingstuk.
Westers en Oosters nationalisme -
16 In het westen reeds te voren andere opvattingen.
tegenover "witte en boeren". bevestigd
"bete" "trak"
Nr. 17 eerste uitingen in Engeland en Nederland.
Edmond Burke. Keyser. 1910 min. Pleyte
stille in de Franse koloniale gebieden te vernieuwen.
aanwending v.d. trust. idee maar door in cultuur beweging grondig
gavie verbeterde o.h. buitenland. bevestigd, maar per blangloos
bevestigd

ef. aan h.w. ijde verantwoordelijkheidsgevoel. want teek onvolbrecht. 10
 . Jinh. .. argumentering met armode omstandheid en
 ellende. Te laat om bezig om elkeen standpunt. ^{tegen} ^{groot}
 Jinh is overlop. zich volsteekte onafhankelijkheid \neq ^{tegen} ^{groot}
 autonomie binnen a. verband.
 Wijziging in die tegenstelling met Indonesië betreft kortom '40
 li. Insluit Japansche oorlog, presteige verlies. Ook bij het glimse volk.
 "magneten" van de nu niet onafhankelijke volken.
 Staatkundige vraagstukken: democratie der boerenke volken.
 ref. Kleine Staten in het geheel kosten een staatkunde van een
 vording te vinden, die de elementen niet hanteert. en binnen-
 land omvoert.

Indonesië.

Economische moeilijkheden. Indonesië een agrarisch land. Dit in
 verband met de bevolkingsdichtheid.

Export van handelsgoederen en mijnbouwproducten. . .
 Reconstructie, maar het scheppen v.d. mogelijkheid van econ. zelfst.
 nationale huishouding moet worden opgebouwd.

Industrialisatie

	1930	Chin	artikel	1940	10 mill.
Bevolking	61 millioen	59	1.2	0.116	0.240 (eur)
Indonesië en agrarisch land		-			
10 à 20 % bij de handbouw				1860	13 mill
560 zielen per km ²				1920	34 " 1930 . 41 mill.
				1940	47 "
Het voorkepitulistische dorp.				jaarl. +600.000	zielen

1936	37	38	39	Java export buiten .. bevolkingssamen.
41	56	43	57	
92	245	130	322	

moderne bedrijf

uitvoer bedrijfse. onderneminge
 Constructie werkplaatsen arbeidskrachten
 1930 uitbreidings off bevolking 126 mill. -
 1946. 1930 uitvoerovershot gen. 507 mill.
 1930 49.5% export ontlem. landbouw
 21.9 " mijnbouw
 21.5 " bleekb. "

3/ Voor crisis 1930-1935. Ind. uitg. ruim 1,5 milliard per jr
 in de crisis 1/2 mill. '37-'40 1 milliard
 1936 na de crisis door bevestiging later v.d. bevolking 22,5 mill.
 tel over 126 "

29.1.v. Contingentering, bedr. velen. om.. Rijksheidsdienst, werke van Siben.
 + 30. vover. nijvert. politiek. binnen bepaalde tijd leidende functies aendend.
 33 1/2 bedr. bedrijven .8.571 mechanische en 28.262 handget.
 19 mill. meter uitgoed, 46 mill. metgevoer goed, 32 mill. sarnog, 16 mill. dit.
 totaal 140 mill meter of 75 van de consumptie
 nu 139 kapitalen herstellbaar, beleving in industrieen
 sigarettenproductie
 1500.000

37 Batijngssoekheid in grootbedrijf in '39 32 mill. '41 '38 28 mill.
 omzet van pijping in Savik 330.000. 2 milliard in een paar jaar Potank over 460.000
 nijvert. statistiek over 1939 (publ. '41)
 In 1940: 52 branches 8.469 fabr. uit 1940 waarvan 1542 i/d buitengest.

324.000 arbeider
 100% van de bes. werken kleine nijvert. volksinbreng hieruit
 110 mill.
 40. uitsluit. industrieproduct. buitengest. 174 miljoen - landbouw 68 mill.
 12 milliard national. inkomer
 1.500 mill uit bevolkingsover.

42. grootje overlag en revolutie
 08 fabriek. in '42 13 in '45 - Sluiting van de videntiegastelen
 1340 mill ton 28 mill. ton
 bevolkingsoverzicht van een half milliard in '39 in '44 stepte overzicht van 318.000

40 mill. beperktomen Bonds. 1/2 % over.
 alles leek weinig, vooral in Bonds goed
 van tekort bedrijf niet veel meer over
 totaal 2.2 milliard schade
 48. Opbouw nationale huishouding A doel
 herstel en versterking, maar ook veyang van koloniale naar nationale
 huishouding.
 Oudghe bevolkingshandelstandbouw, anderszins inge van van Ned. economie
 en financien
 1942 Econ. politiek niet meer pendabel maken van de kolonie voor het
 vaderland. Ouderichtseling van de Indon. hulpbronnen ook voor vaderland
 • economische afhankelijkheid bleef.
 Overgangstijd niet mogelijk. Hierdoor ontstaat groei van economische omzacht
 naar politieke macht
 Dit verhuil zal zo ofpolder smijelt
 verminderd metter in 1940

52 Inbreiding Economische gemiddeld
 Export: land- en nijverbouw grondstoffen en volkande met door dalning
 pyfles best. markt. 1940. neg. 57%. 1940 42% nt. aandeel ondernemingslandde
 in totale uitvoer
 hierna de nijverbouw in 1939 62%.
 1- landbouw - 1940 16% - Potale bij. in '38 46% der waarde in '29
 landb. 39%

2- nijverbouw
 3- industrialisatie, nijverbouw 2 maade en kleine bedrijven.
 a

plide economie. Alles wat de volk, nu in uitgebreide zin.

6. Financiering v.d. opbouw v.m. reconstructie. industriebank
nieuwe ondernemingen. hierbij benutting van de staat nodig
welke voordelen bij ~~landbouw~~ landbouw investering? wat gaat naar
t buitenland?
ov. mogelijke deelneming buitenland. kapitaal in oprichting Indon.
ondernemingen, door th. m. reconstructie. tevens industriebank.

Omvetting van bedrijven. - Kustbedrijven, verkeerswegen, circulatiebank
(Yasaka Bank) en een gemeene bankinstelling. So. Amalieren met de
bank Tegara en Indonesische creditbank. Verder Indon. handelsbank
de reconstructiebank. - Volkscredietwezen en pandhuishouding.
Aardolie en tin zijn reeds gewonnen. Houtexploitatie, koud.
pulp en papier moet die volg volgen. -

Op de door politiek het gaat ook over Nederland past niet voor een kolk
niet land dat vrij wil worden. (waarschijnlijk v. hoogsteaten op?)

7. Het lot van de overnimmelingen in het bedrijf ter beschikking van de
staat (een systeem van deposito te gebruiken van de staat) als kapitaal

Geneesk. en onderwijs. In 1938 39 777 abiten. h.o. waarvan 24 tandarts.
Hoger onderwijs 80 abiten. waarvan 39 medici, 30 jur. 12 Ingel. (41 Indon)

Gouverneur. dient geleen. 72, middell. personeel 64%, lage pers. 99%

8. Indo-Europen en Chinez.

80. Het Indon. dorp.

overdenking.. Inzicht Boek.. opmerking van het Antieke dorp in de
zijn geldhuishouding niet mogelijk - Plain living and high thinking.
Toch wil probe een gracieus deel van de ink. samenleving in de Heterogene
productiespot opmerken.. maar hij wil de dorp aan het geldwezen onttrekken (-)
De oplossing: het geldwezen een beheers met een uitweg slachten.
overly heeft mentaliteit veranderd.. in het kort: toepassing van ad die moet
regelen van de bevolking van kort voor 1942 - (-) desproducties
voor gebruik
beide de dorp

90. Levens. Verhandelingen Ned. - Indonesië.

Kapitaalinvestatie. 7/5 kapitaal Nederlands.
Ned. leenen. Leiding in Indonesië
Handel en verkeer tussen beide landen..

opbouw: aanlegkapitaal 100 millioen.
Cultuurondern. 2 millioen.

7. D.m. pramen (2% dienst)
irrigatie voor 1900: 55 mill.. na 1900 270 mill.
voor de oorlog kapitaal geïnvesteerd 5 milliard, 1 milliard v.d. Staat
Grote schulden van Indië aan Nederland.
Indonesië als scheidsveld voor Academie en andere arbeidskrachten
In. en uitvoer na v. wereldoorlog beïnvloed over de wereld. 1935: 30% aan
Japan. [Juni '38. Ned. uitvoer overhand met Indonesië 192. - 128 millioen.]
zie blz. 5 volgend hoofdst.

5/ Journalist Economische samenwerking -

Indisch import van Japan. Subsidie van 1936 opbrengst van import te export door devaluatie v.d. gulden. In 1936 was 492 miljoen.

atris con. Butjes in 1938, nijverheidsbeoordeling in Indonesië rekening houdend met Nederl. import. geen verhoging van subside van Nederland i.v.m. ontwikkeling Indon. nijverheid. Niet te veel orders bij Ind. nijverheid. do. ut. des. v.w. politiek armoede.

Techn. stijge samenwerking

105 Nederl. econom. politiek. Industriële en landbouw. geen herkende

Industrieartikelen?

106 Nederland kan opbouw niet bekostigen in zijn geheel. hulp van Amerikaanse nodig. Indonesië moet gunstige voorwaarden scheppen voor kleinschalige bedrijven door v.w. bank, uitvoer - kapitaal te lenen.

MANIFEST

NEDERLANDERS, wat wilt gij?

Het conflict tusschen Nederland en Indonesië is nu reeds een jaar hangende, zonder dat het tot een oplossing gebracht is. Kansen, die vandaag nog gelden, zijn vaak morgen vervlogen en wij hebben vele kansen onbenut gelaten. Nog slechts een korte tijd rest ons. Indien wij thans niet een duidelijke beslissing nemen, zal er over ons en zonder ons beslist worden.

HIER ZIJN ONZE MOGELIJKHEDEN:

Het toepassen van geweld.

Dit beteekent oorlog. Een oorlog, die door de Indonesische volken gezien wordt als een strijd voor vrijheid en recht en die daarom gevoerd zal worden met de grootste verbittering en meedogenloosheid. Wat beteekent oorlog voor Nederland?

Voorheen toen wij rijk en onafhankelijk waren, konden wij met moeite en tegenzin een klein leger onderhouden plus een kleine vloot. Thans zijn wij arm en voor ons herstel afhankelijk van anderen. Om een oorlog tegen het ontwaakte en goed bewaende Indonesië te voeren zullen wij een leger, vele malen grooter dan toen moeten onderhouden en in het gevecht brengen. De wereld zal een internationale stakingsgolf tegen Nederland teweegbrengen. Een oorlog is een flagrante schending van het Atlantic Charter en het Handvest van de Vereenigde Naties, die zoodra het conflict dezen vorm aanneemt de behandeling aan zich zullen trekken.

Dit is onze tweede mogelijkheid: Een internationale procedure voor de Vereenigde Naties.

Deze oplossing maakt Nederland en Indonesië beide tot een speelbal van de groote mogendheden en betreft ons weerloos in het machtspeel, dat de geheele wereld omvat. Niet wij, anderen zullen aan de toekomst van Indonesië bouwen en wij zullen voor het oog van de ganse wereld als onbekwaam en onmachtig worden afgewezen.

De derde mogelijkheid is: Overeenstemming.

De eenige mogelijkheid!

Wie bovenstaande oplossingen als ondeugdelijk afwijst en nuchter de kracht der feiten erkent.

Wie een toekomst in vrede en vriendschap met Indonesië wil, voor hem is slechts één oplossing mogelijk en zedelijk verantwoord:

Een overeenkomst met een gelijkwaardig Indonesië, waarin de wezenlijke elementen van de democratie gewaarborgd worden en de Indonesische verlangens naar onafhankelijkheid worden bevredigd. Onze regeering kan alleen tot deze mogelijkheid besluiten, wanneer zij weet hierin de overgrote meerderheid van het volk achter zich te hebben.

DE KEUZE IS NU AAN HET NEDERLANDSCHE VOLK!!!

Het zal niet mogen zeggen:

"Wij hebben het niet geweten, wij hebben het niet gewild."

Drie wegen liggen open: Oorlog, Vereenigde Naties, Overeenstemming.

Wij hebben onzen weg gekozen. wij willen overeenstemming.

NEDERLANDERS, WAT KIEST GIJ?

Het Landelijk Bestuur van de Vereeniging Nederland-Indonesië.

Wanneer ontstaan nationale beweging?

Historische opstanden en revoluties buiten beschouwing
omgeving tot Ind. 1857; Japans revolutie tegen vreemde invloed, midden 19: eeuw.

Althut en Jans overleg -

Wanneer vromenket?

Wat is de ondergrond hiervan? De Het leunstaen van de rechtvaardigheid
t.o.v. het westen. - Indië. - Egypte. - China leunstaende traditie.
Indië revolutie tegen de Engelsen - dit leunstaen naar soc. productie, agrarische
tegen het westen.